

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ СТАРОСТ

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

м. Київ, 16.02.2024

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
ДЕСПРО

**Цей аналіз підготовлено на запит
Комітету Верховної Ради України
з питань організації державної влади,
місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування
за експертної підтримки ГО «ДЕСПРО»**

У РАМКАХ ДОСЛІДЖЕННЯ БУЛО ВИВЧЕНО

практику застосування законодавства щодо інституту старост в частині проведення громадських обговорень кандидатур на посади старост перед їх затвердженням місцевими радами, в тому числі:

- здійснено **вибірковий аналіз відповідності процедур** громадського обговорення вимогам чинного законодавства;
- визначено **форми, правові та організаційні засади** такого громадського обговорення;
- визначено **проблематику та шляхи подальшого удосконалення** громадської участі в номінації старост на посади.

В ОБ`ЄКТИВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Закон України № 1638-ІХ від 14.07.2021

824

**старостинських
округи**

131

**територіальна
грумада**

18

областей

**у яких були
одночасно утворені
СО та затверджені
старости
(у період після
01.08.2021 року)**

ВІННИЦЬКА

ВОЛИНСЬКА

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

ЖИТОМИРСЬКА

ЗАКАРПАТСЬКА

КИЇВСЬКА

КІРОВОГРАДСЬКА

ЛЬВІВСЬКА

ОДЕСЬКА

ПОЛТАВСЬКА

РІВНЕНСЬКА

СУМСЬКА

ТЕРНОПІЛЬСЬКА

ХАРКІВСЬКА

ХМЕЛЬНИЦЬКА

ЧЕРКАСЬКА

ЧЕРНІВЕЦЬКА

ЧЕРНІГІВСЬКА

ПРОЦЕДУРИ ГО РЕГЛАМЕНТУЮТЬСЯ:

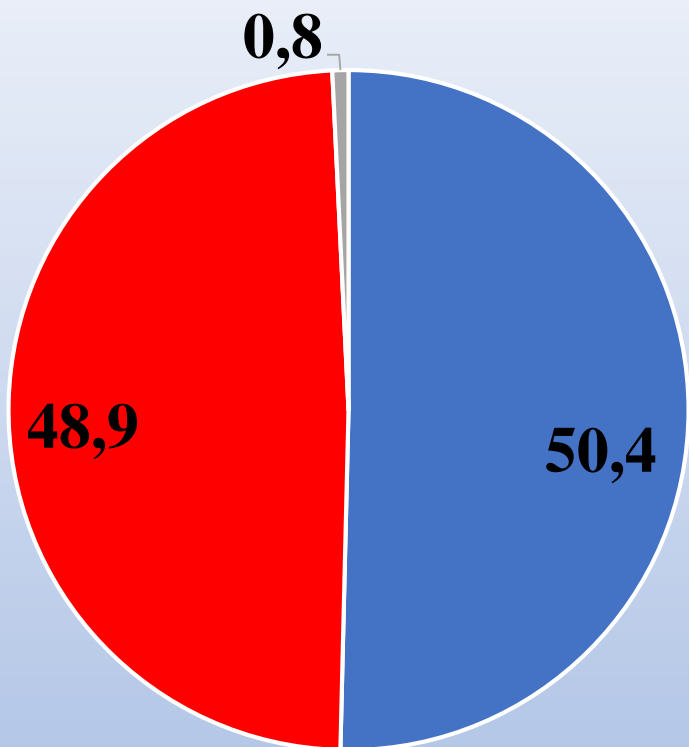
□ статтею 54-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

- імператив щодо проведення ГО перед затвердженням старост на посади
- форми ГО: громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю
- суб`єкт ініціювання: сільський, селищний, міський голова
- умови погодження: визначено % голосів на підтримку кандидатури
- вимоги до документального оформлення результатів ГО
- подальші дії за наслідками ГО

□ порядком проведення ГО, який затверджується місцевою радою

□ законодавством, що регламентує консультативні форми демократії

ЧИ ЗАТВЕРДЖЕНО ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ГО (%) ?

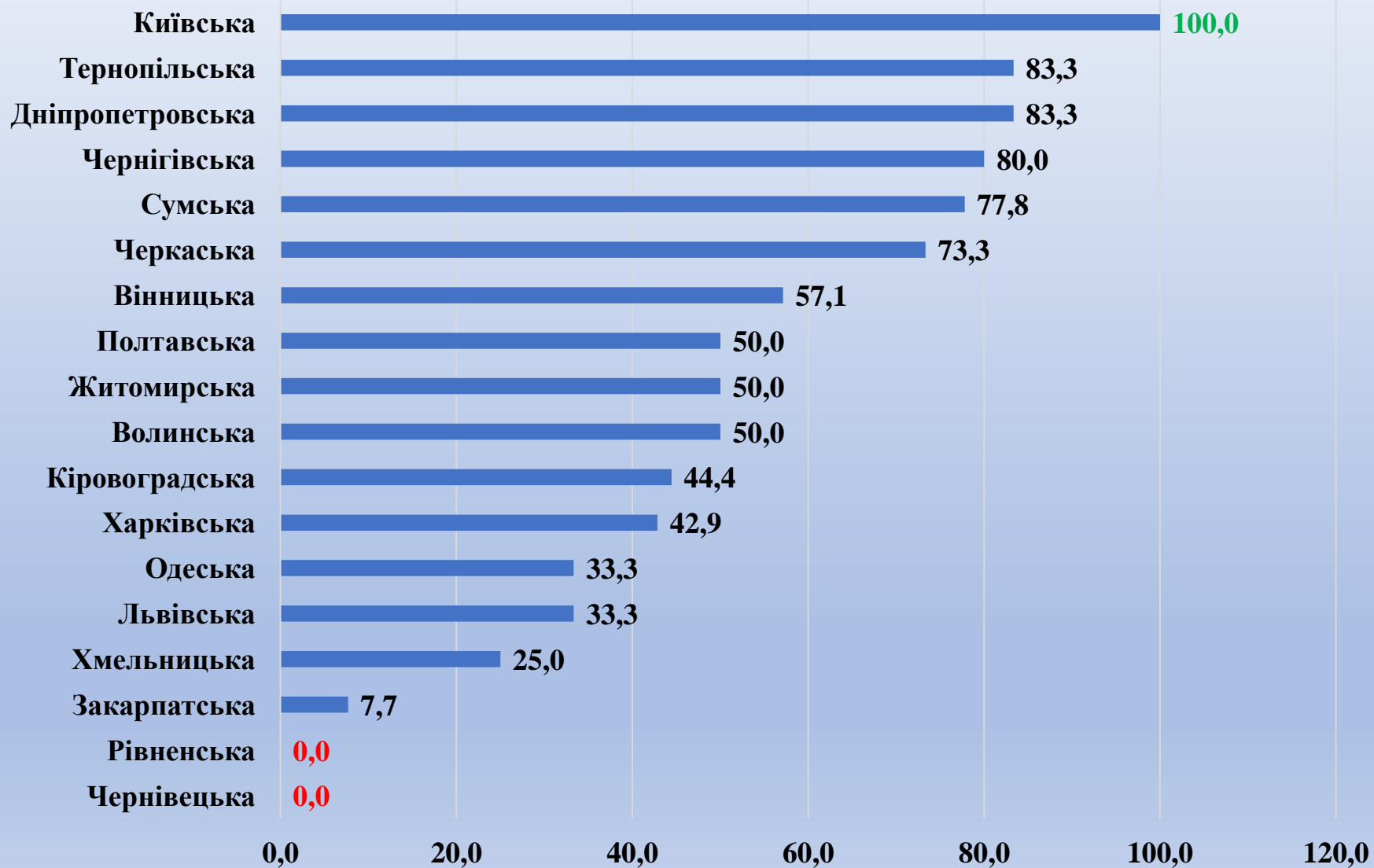
■ так

■ ні

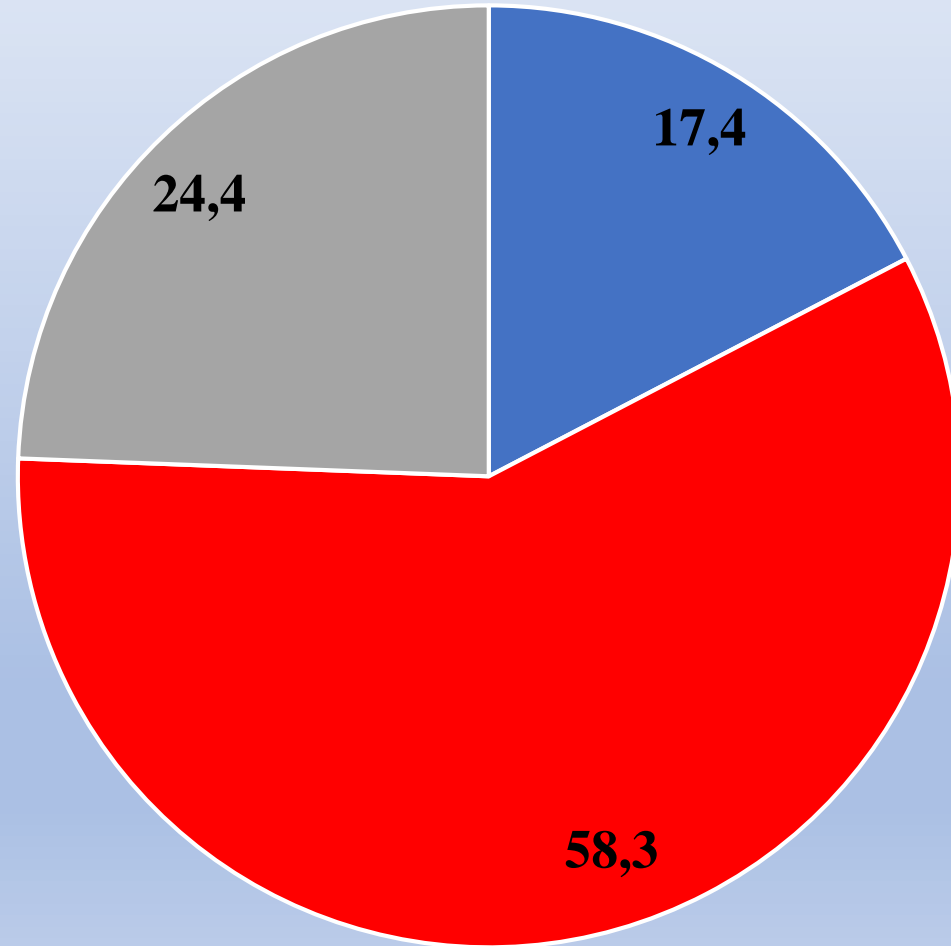
■ інформація відсутня

% досліджуваних ТГ, де **ЗАТВЕРДЖЕНО** порядок проведення ГО

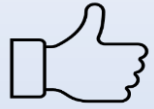

ЧИ ПРОВЕДЕНО ГО ПЕРЕД ЗАТВЕРДЖЕННЯМ СТАРОСТ (%)?

- ГО проведено
- ГО не проведено
- ГО не потрібно

ПРИЧИНИ **НЕ**ПРОВЕДЕННЯ ГО (%)

1,1 % не повинно було проводитись ГО

1,1 % рішення прийнято головою і затверджене місцевою радою

1,1 % режим воєнного стану

2,2 % рішення місцевих рад про незастосування вимог ч. 1 ст. 54-1 щодо ГО

9,9 % важко стверджувати, що відбулось ГО (відсутні протоколи ГО)

41,8 % причини не встановлено

42,9 % «перезатвердження» старост населених пунктів при створенні СО

РІЗНОЧИТАННЯ ЗАКОНУ ОДА у 2022 р. та ОВА у 2023 р. (щодо дати затвердження старост)

Якщо старости були «закріплені» у населених пунктах (що є порушенням Закону), то при створенні СО:

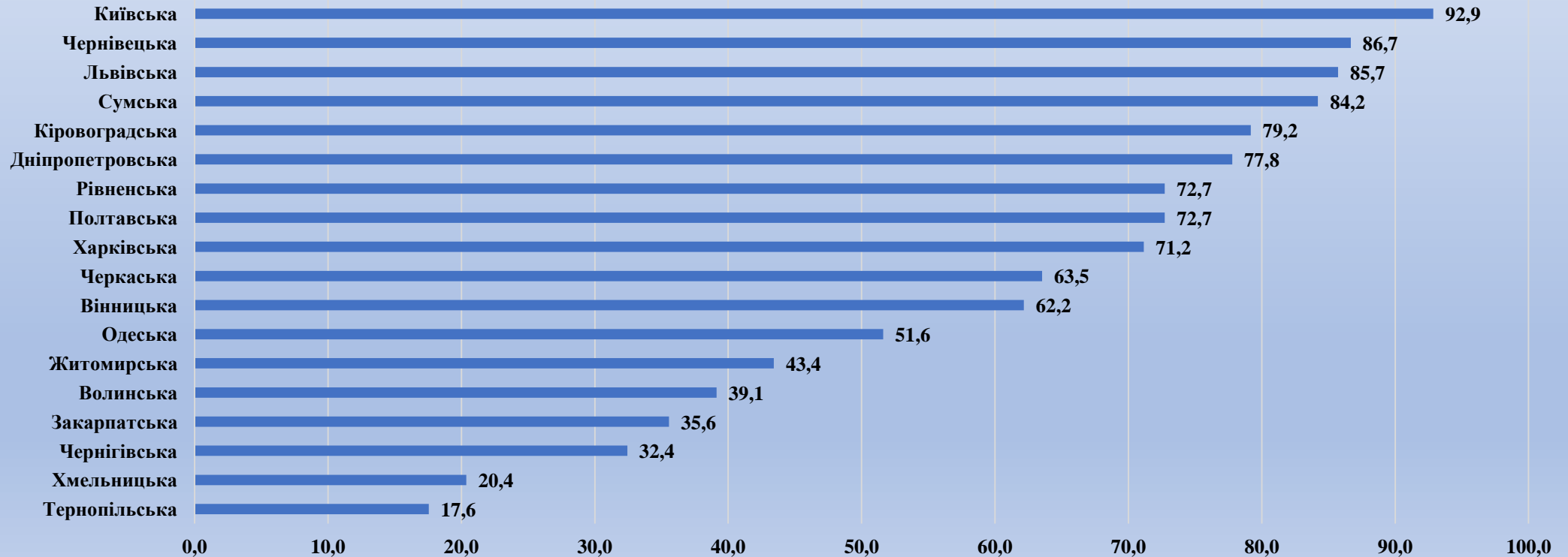
з інформації ОДА у 2022 році

з інформації ОВА у 2023 році

старости затверджувались одночасно зі створенням СО

дата затвердження старости – це дата призначення його у населеному пункті

Неспівпадіння позиції ОДА 2022 та ОВА 2023 (% досліджуваних СО)

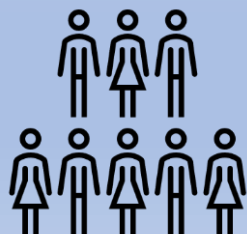
ПОПУЛЯРНІ ФОРМИ ГРОМАДСЬКИХ ОБГОВОРЕНЬ

опитування у вигляді збору підписів

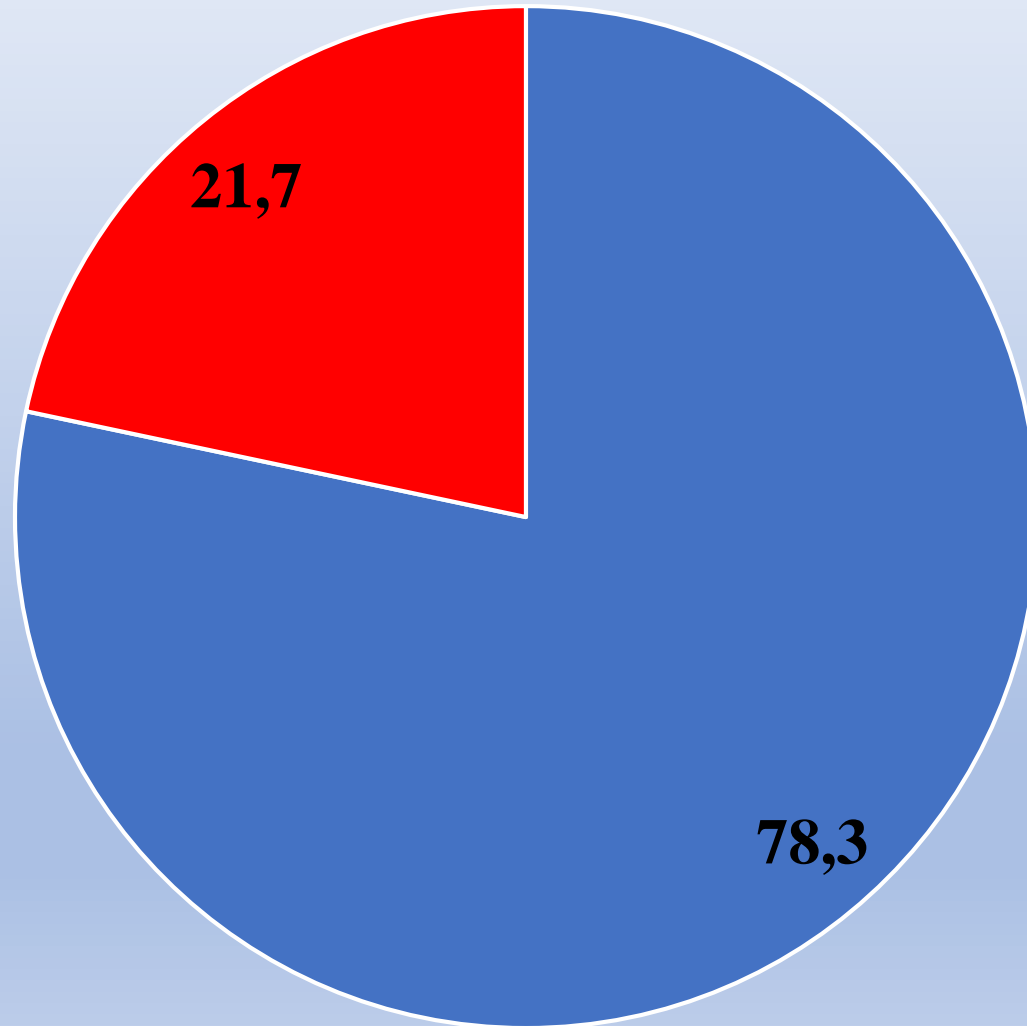
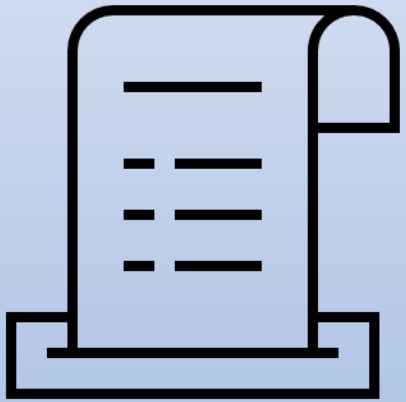

громадські слухання

збори громадян

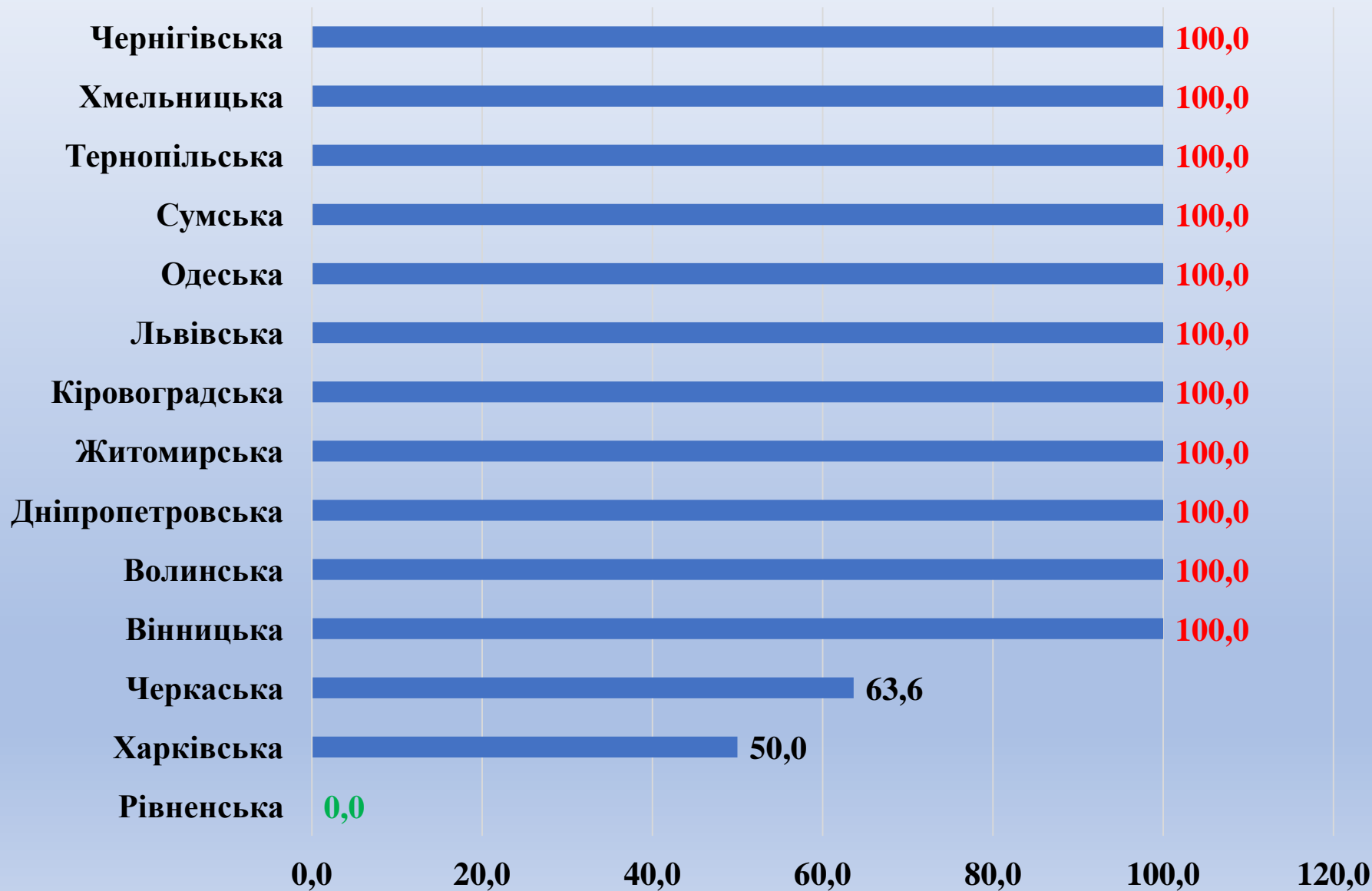
НАЯВНІСТЬ ПРОТОКОЛІВ ГО (%)

■ є протоколи ГО

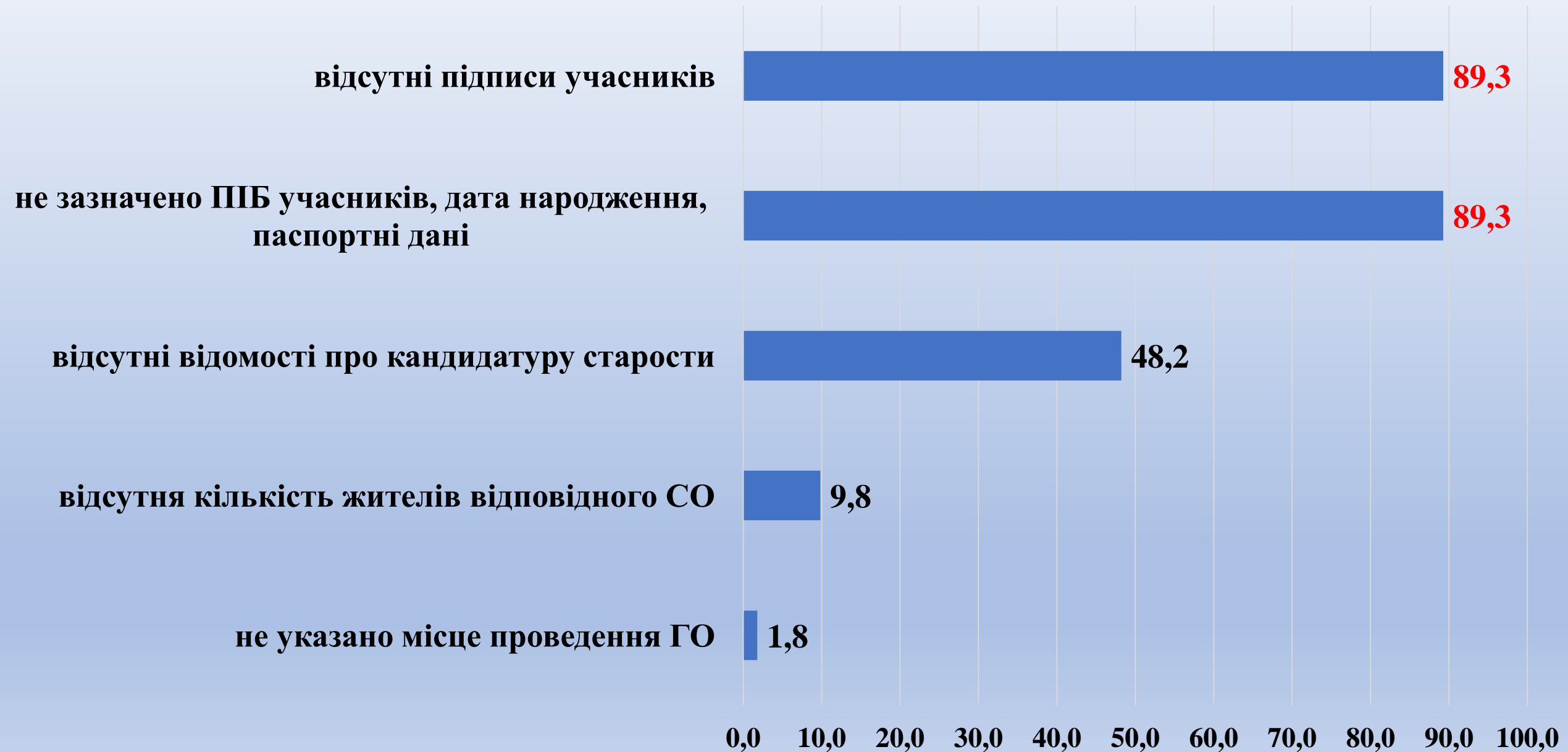
■ немає протоколів ГО

% ПРОТОКОЛІВ ГО, ЯКІ **НЕ** ВІДПОВІДАЮТЬ ВИМОГАМ ЗАКОНУ

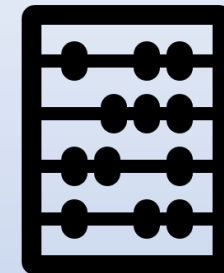

PS.
Чернівецька,
Полтавська,
Київська,
Закарпатська області
НЕ надали протоколи ГО
досліджуваних ТГ

НЕВІДПОВІДНІСТЬ ПРОТОКОЛІВ ГО ВИМОГАМ ЗАКОНУ (%)

ст. 54-1 ЗАКОНУ ВСТАНОВЛЮЄ, ЩО КАНДИДАТУРА ВВАЖАЄТЬСЯ ПОГОДЖЕНОЮ

якщо в результаті ГО отримала таку підтримку:

- ❖ з кількістю жителів до **1500** - більше **20 %** голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного СО, які є громадянами України і мають право голосу на виборах;
- ❖ з кількістю жителів від **1500** до **10 тисяч** - більше **17 %** голосів;
- ❖ з кількістю жителів від **10 тисяч** до **20 тисяч** - більше **14 %** голосів;
- ❖ з кількістю жителів від **20 тисяч** до **30 тисяч** - більше **10 %** голосів;
- ❖ з кількістю жителів **більше 30 тисяч** - більше **7 %** голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного СО, які є громадянами України і мають право голосу на виборах.

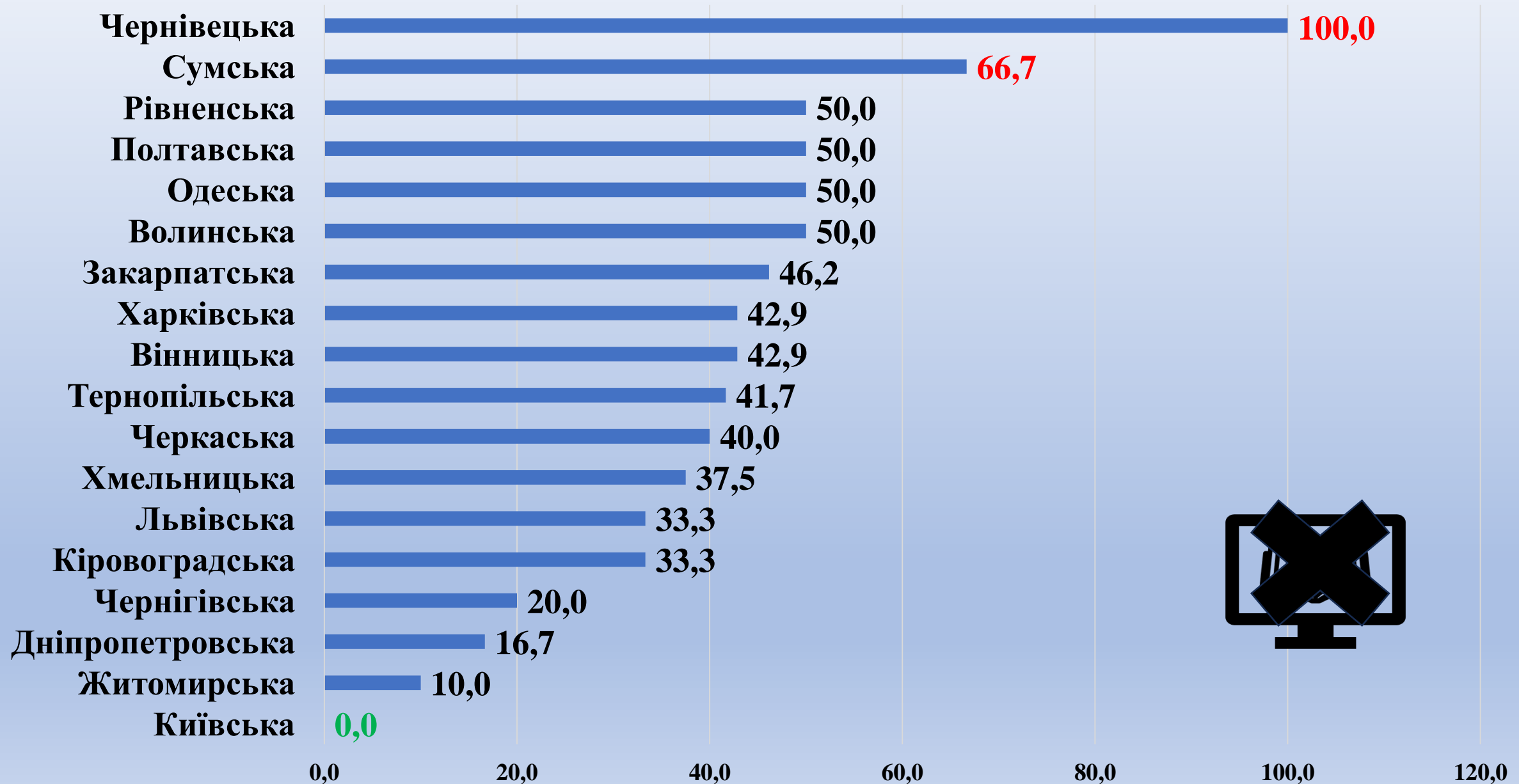
ЧИ Є НАЛЕЖНИЙ % ПІДТРИМКИ КАНДИДАТУР ПІД ЧАС ГО ?

у **3 досліджених ТГ (2,3%)** виявлено випадки **НЕПІДТРИМКИ КАНДИДАТУР:**

- ✓ у **Покровській ТГ** (Дніпропетровська обл.) у Вишнівському СО.
КАНДИДАТУРА НЕ БУЛА ВНЕСЕНА НА РОЗГЛЯД МІСЦЕВОЇ РАДИ.

- ✓ у **Андріяшівській ТГ** (Сумська обл.) у Ярошівському СО кандидатура на посаду старости отримала 11,7% замість 20%. **КАНДИДАТУРА БУЛА ЗАТВЕРДЖЕНА НА ПОСАДУ.**

- ✓ у **Станишівській ТГ** (Житомирська обл.) у 4 СО кандидатури на посаду старост отримали:
  - Зарічанський СО - 9,8 % замість 17 %,
  - Ліщинський СО - 2,8 % замість 20 %,
  - Луківський СО - 3,7 % замість 17 %,
  - Пісківський СО - 9,8 % замість 17 %.**КАНДИДАТУРИ БУЛИ ЗАТВЕРДЖЕНІ НА ПОСАДУ.**

% ДОСЛІДЖУВАНИХ ТГ, НА САЙТАХ ЯКИХ ВІДСУТНІ РІШЕННЯ ПРО УТВОРЕННЯ СО ТА/ЧИ ЗАТВЕРДЖЕННЯ НА ПОСАДИ СТАРОСТ

ПРОБЛЕМАТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ГО

- недотримання процедур ГО відповідно до вимог Закону
- виклики, спричинені військовою агресією росії
- відсутність достовірної інформації щодо реальної кількості жителів СО
- відсутність достовірної інформації щодо реальної кількості виборців
- недотримання вимог щодо оформлення протоколів ГО
- небажання учасників ГО надавати персональні дані для протоколів
- недостатня прозорість та відкритість місцевих рад
- при обранні форм ГО (у першу чергу загальних зборів та громадських слухань) не завжди дотримано особливостей їх організації та проведення, обумовлених законодавством

РЕКОМЕНДАЦІЇ (тезово)

Профільному Комітету Верховної Ради України:

- **взяти інформацію до відома;**
- **провести регіональні обговорення практики застосування форм ГО;**
- **сприяти розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України проектів законів України:**
  - про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану (реєстр. № **9518** від 24 липня 2023 року),
  - про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування (реєстр. № **6401** від 07 грудня 2021 року),
  - про публічні консультації (реєстр. № **4254** від 23 жовтня 2020 року);
- **у разі прийняття проекту Закону України про публічні консультації (реєстр. № 4254) в цілому як закону, забезпечити підготовку відповідних законодавчих змін щодо регулювання формату громадських обговорень кандидатур на посади старост.**

РЕКОМЕНДАЦІЇ (тезово)

Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України:

- надати ВАОМС інформаційно-методичну допомогу у застосуванні законодавства щодо громадського обговорення кандидатур старост;
- запровадити моніторинг стану виконання Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в частині функціонування інституту старост із оприлюдненням його результатів на офіційному веб-сайті;
- створити та забезпечити ведення реєстру старостинських округів, в якому в режимі реального часу відображатимуться відомості про склад старостинського округу, дату його створення, дату затвердження старости, громадське обговорення кандидатур на посаду старости тощо.

РЕКОМЕНДАЦІЇ (тезово)

Всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування:

- надавати ОМС інформаційну, консультативно-методичну та просвітницьку допомогу;
- звертати увагу ОМС на необхідності неухильного дотримання вимог Закону;
- у разі виявлення випадків недотримання ОМС вимог частини першої статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рекомендувати їм привести свої рішення у відповідність до положень цієї статті;
- сприяти поширенню кращих практик громадського обговорення кандидатур на посади старост.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

